

Okrugli stol Nove financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj

U okviru Dana udruga održan je 15. lipnja 2012 u prostoru Muzeja Mimara, okrugli stol na temu "Nove financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj". Na okruglom stolu sudjelovalo je 120 osobe, 100 predstavnika organizacija civilnog društva, zaklada, 16 predstavnika različitih tijela državne uprave i JLPS, jedan predstavnik javne ustanove te 2 predstavnika privatnih organizacija. Okrugli stol su moderirali Gordana Forčić i Zvezdana Schulz Vugrin, izvršne ko-direktorice Udruge za razvoj civilnog društva SMART.

Cilj okruglog stola bio je raspraviti financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva kroz predstavljanje novih modela financiranja aktivnosti udruga te razvoj aktivnog građanstva i filantropije u prvom dijelu skupa te predstavljanje prijedloga tijela državne uprave za korištenje strukturnih fondova u razdoblju 2014.-2020. u drugom dijelu skupa.

Jedan od važnih preduvjeta za održivo funkcioniranje i provođenje programa i projekata organizacija civilnog društva je kontinuirano financiranje. OCD-i su stalno u istraživanju novih mogućnosti koje će doprinijeti njihovoj financijskoj održivosti. Ujedno, sredstva koja su dostupna kroz strukturne fondove Europske unije predstavljaju znatne mogućnosti koji mogu doprinijeti financijskoj održivosti udruga. Važnost osiguranja financiranja iz EU fondova vidljiva je i u činjenici da je u okviru Nacrta Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine u okviru strateškog područja IV. Djelovanje i daljnji razvoj civilnog društva u međunarodnom kontekstu definirana mjera "Aktivno uključiti predstavnike OCD-a u programiranje te pripremu za korištenje strukturnih instrumenata EU".

Prvi dio okruglog stola bio je usmjeren na predstavljanje nove mogućnosti financiranja udruga korištenjem internetskog portala www.zadobrobit.hr.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva je, želeći naglasiti potrebu za djelovanjem u korist dobrobiti pojedinca u zajednici, društva u cjelini i planeta na kojem živimo, potakla pokretanje i razvoj internetskog portala www.zadobrobit.hr, kao prostor i ishodište svih promišljanja, a napose djelovanja u Republici Hrvatskoj koja u svojoj osnovi imaju javno odnosno opće dobro, te razvoj civilnoga društva. To je jedan od doprinosa razvoju novih modela koji nude odmak od dosadašnjeg dominantnog usmjerenja na ostvarivanje dobiti prema djelovanju za dobrobit i opće, javno dobro. Portal www.zadobrobit.hr nudi i filantropski pokret DAJEM I DOBIVAM s globalno provjerenim pružateljem usluga internetskog doniranja Zaklade GivenGain, te neprofitnim organizacijama mogućnost pristupanja i djelovanja u virtualnom okruženju. Tako je donedavno samo zamisao, da se voljnim pojedincima jednostavno i sigurno omogući doniranje i potpomaganje raznih organizacija i njihovih ciljeva putem intuitivne internetske platforme, postala stvarnost koja istovremeno nudi povezivanje ljudi s ljudima kroz doniranje, ali i aktivizam angažiranih pojedinaca. Dovoljno je da se neprofitna organizacija na portalu www.zadobrobit.hr kroz rubriku DAJEM I DOBIVAM informira o mehanizmima prijave i da sukladno tomu sama napravi iskorak uz pomoć kreativnih resursa koji joj stoje na raspolaganju prema sasvim novim alatima sada raspoloživima za unapređenje samofinanciranja i samoodrživosti. Ova prilika svakoj udruzi koja je korisnica institucionalne podrške Nacionalne zaklade, nudi mogućnost prijavljivanja, a potom i predstavljanja na platformi GivenGain, kako bi cijeloj virtualnoj zajednici objavila svoje projekte, te aktivirala i animirala istomišljenike sa

ciljem poticanja i promoviranja cilja. Kako to već duže od 10 godina diljem svijeta GivenGain platforma i dokazuje, uz malo vlastitog angažmana i puno kreativnog promišljanja moguće je kroz uključivanje šireg broja korisnika postići izuzetne rezultate i ostvariti podršku za svoje ideje i svoj razvitak. Kako bi prijelaz u ovo novo područje samofinanciranja udruge savladale što uspješnije, Nacionalna je zaklada osmislila program financijske podrške kojom bi se udrugama, koje su prošle proces valorizacije, pokrili troškovi kako mjesečnih naknada za određene modele pretplata, tako i naknade za korištenje Givengain platforme. U 2013. godini otvorit će se, nakon početnog pilot razdoblja, mogućnost korištenja Givengain platforme za sve organizacije civilnoga društva, a ne samo udruge korisnice institucionalne podrške Nacionalne zaklade. Nacionalna zaklada svojim angažmanom u predviđanju i pripremi za društvene promjene ovom inicijativom organizacijama civilnoga društva omogućuje nove, neograničene mogućnosti samofinanciranja, te povezivanja ljudi s ljudima u cilju djelovanja za dobrobit pojedinca i zajednice kroz aktivnosti za opće, javno dobro.

Predstavljanje nove mogućnosti financiranja udruga korištenjem internetskog portala www.zadobrobit.hr izazvalo je veliki interes sudionika okruglog stola. U nekoliko navrata sudionici su tijekom diskusije isticali da predstavljeni portal vide kao potencijalno novi izvor financiranja koji može doprinijeti financijskoj održivosti organizacije. Kroz diskusiju sudionici su dobili odgovore na pitanja vezana za profil organizacija koje mogu koristiti internetski portal, uvijete korištenja, načina funkcioniranja sustava provjere organizacija koje koriste portal, načina prikupljanja financijskih sredstava i koja je politika u odnosu na iznos prikupljenih sredstava, mehanizmima i pristupima putem kojih se organizacije uključuju u vođenju kampanje, ključnim faktorima uspjeha o kojima organizacija treba voditi računa da bi ovaj vid prikupljanja sredstava imao pozitivne rezultate, transparentnost profila donatora i iznosa prikupljenih sredstava, načina i procesa izvještavanja i praćenja korištenja prikupljenih sredstava, uloge Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

Drugi dio okruglog stola bio je usmjeren na predstavljanje prijedloga tijela državne uprave za korištenje strukturnih fondova u razdoblju 2014.-2020. U cilju poticanja što kvalitetnije diskusije uvodničari okruglog stola bili su:

Ana Krvarić ispred Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU navela je Europski socijalni fond (ESF), Fond za ruralni razvoj i kohezijski fond kao fondove koji su potencijalno interesantni za OCD-e. Ujedno, dala je kratki pregled aktivnosti vezanih za Europski Socijalni Fond gdje je istaknula početak programiranja u travnju u suradnji sa svim ministarstvima,. Ministarstvo očekuje da će se početkom 2013 definirati prioriteti za ESF. Operativni program provedbe vezan za ESF očekuje se da će biti gotov početkom 2014. Naglašeno je da su OCD-i uključeni u proces putem koordinacije Ureda za udruge Vlade RH. Ujedno, gospođa Krvarić navela je da će obrasci i procedure prijave i odobravanja projekata ostati slični postojećim. Obrasci za razdoblje financiranja su tek u fazi nacрта, finalne procedure se očekuju početkom 2013 i biti će objavljene na Internet stranicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU-.

Luka Rajčić ispred Ministarstva rada i mirovinskog sustava predstavio je strateške dokumente za strukturne fondove, te naglasio da se završavaju strategije za sljedeće razdoblje. Ne očekuju se veće razlike u odnosu na postojeći IPA pred pristupni fond EU. Ključna promjena odnosi se na širenje grupe korisnika i aktivnosti. I u okviru ESF-a u fokusu će biti potpora zapošljavanju, socijalnoj uključenosti i obrazovanju.

Mirjana Radovan iz Ministarstva socijalne politike i mladih (MSPM) naglasila je da se prilikom trenutnog procesa programiranja MSPM i nadalje vodi računa o problematici vezanoj uz različite grupacije socijalno isključenih kategorija stanovništva kao što su invalidi i korisnici socijalne pomoći. Kroz dosadašnju praksu putem IPA pred pristupnog fonda natječaji su bili usmjereni na navedene grupacije socijalno isključenih kategorija stanovništva te na širenje mreže socijalnih usluga. Kroz dosadašnju praksu započeli su sa pružanjem podrške socijalno poduzetničkim inicijativama/aktivnostima. U okviru ESF-a očekuju natječaje koji će biti usmjereni na socijalno poduzetništvo i mlade. U svom radu usko surađuju sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje. Vrlo su otvoreni za OCD-e koji su u visokom postotku prijavitelji na natječaje za koje je MSMP odgovorno. Posebno je pozvala sudionike okruglog stola da daju svoje prijedloge vezane za problematiku i prioritete koji po njihovom mišljenju trebaju biti zastupljeni kroz natječaje u okviru ESF-a.

Mirna Štajduhar iz Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta naglasila je da su OCD-i česti prijavitelji u natjecajima koji su vezani za njihovo ministarstvo te da je u području socijalne uključenosti odobreno sedam projekata od kojih su kod tri projekta nositelji udruge. U nadolazećem razdoblju planiraju se natječaji vezani uz Hrvatski kvalifikacijski okvir. 2013. Očekuju sličan natječaj kroz IPA-u. Gospođa Štajduhar smatra da će s razvojem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira rasti i uloga OCD-a. Također se očekuje da će sredstva ESF-a biti sedam puta veća, te da će pokrivati područja socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja. Ujedno, naglašeno je da s obzirom da Ministarstvo vidi udruge kao organizacije s više iskustva vrlo često upućuje škole na razvijanje suradnje i partnerstva s udrugama.

Stela Fišer Marković iz Ureda za udruge Vlade RH predstavila je trenutne aktivnosti Ureda za udruge vezano za programiranje za strukturne fondove. Ured za udruge je trenutno uključen u provedbu IPA 1. komponente, no za udruge postoji putno prilika za korištenje sredstava i iz IPA 4. komponente te vidi u budućnosti ESF kao novu mogućnost povlačenja sredstava za udruge. Ured za udruge će raspisivati natječaje za udruge, a ohrabrujuća je činjenica da je EU u svojim dokumentima posebno naglasila ulogu i važnost OCD-a u RH. Unutar ureda su već identificirali određene prioritete a nadaju se da će isti biti usklađeni sa EU prioritetima. Tijekom planiranja prioriteta vode računa o trenutačnim postojećim nedostacima, o potrebama manjih organizacija i potrebama pružanja podrške za područje pružanja socijalnih usluga. Nadalje, razmišljaju o mogućnosti otvaranja natječaja za područje socijalnih inovacija. Ujedno, planiraju se osigurati određena sredstva kroz strukturne fondove koja će putem redovnih natječaja biti usmjerena jednim dijelom i na jačanje kapaciteta udruga za pružanje socijalnih usluga.

Zrinka Kelava iz Hrvatske banke za obnovu i razvoj predstavila je aktivnosti vezane za kreditiranje IPA-e, naglasila je da su proširili aktivnosti na sve korisnike, te da udruge također mogu koristiti kredit vezan za provedbu projekata financiranih u okviru IPA-e. Krediti se daju s rokom otplate od 15 godina, s počekom 3 godine i kamatom 3% (donedavno je kamata bila 4%). Najniži iznos kredita je 80.000,00 kn, a gornji limit nije definiran. Zahtjevi za kredit se podnose preko poslovnih banaka, imaju 30 banaka koje su se odazvale na njihov poziv i suradnju.

Jasna Marić Krajačić je ispred Hrvatske poštanske banke (HPB) predstavila njihova dosadašnja iskustva i probleme kroz funkcioniranje EU deskova unutar banke. Smatra da EU desk ima i edukativnu funkciju te da pruža informacije o EU fondovima te prate klijente koji se javljaju na natječaje. Podržavaju suradnju sva tri sektora. Na projektima rade posljednjih 4-6 godina, a prije dvije godine su osnovali i odbor od šest EU deskova iz različitih poslovnih banaka u RH koje predstavlja zajedničko tijelo koje ima zadatak objasniti Upravi banke važnost i mogućnosti koje EU projekti pružaju bankama. HPB vidi interes u profitnim projektima. Naglasila je važnost pravovremene predaje

zahtijeva za kredit kako bi se na vrijeme odobrila sredstava. Za HPB su udruge poželjni klijenti, po njihovom iskustvu udruge se vjerni i lojalni klijente i imaju siguran platni promet. Ključni izazov za odobrenje kredita udruzi je mogućnost imanja jakog instrumenta osiguranja. HPB ima izvrsnu suradnju sa hrvatskom bankom za obnovu i razvoj.

Svi predstavnici ministarstava i Ureda z udruge Vlade Rh najavili su da se novi natječaji mogu očekivati početkom 2013. godine.

Sudionici okruglog stola dali su sljedeće prijedloge u cilju što kvalitetnije programiranja strukturnih fondova kako bi se osigurala njihova maksimalna učinkovitost:

- s obzirom na važnost kontinuiranog osiguranja organizacijskih kapaciteta udruza (na razini stručnih kompetencija udruge i organizacijskog razvoja udruza) predloženo je da se vodi računa o osiguranju sredstava koji će biti usmjereni na jačanje kapaciteta udruza;
- naglašena je važnost redovnog informiranja udruza o mogućnostima financiranja iz strukturnih fondova te da je važno i nadalje nastaviti s praksom provođenja Info i edukativnih radionica za potencijalne prijavitelje;
- u nadolazećem razdoblju korištenja sredstava kroz strukturne fondove potrebno je voditi računa da prilikom implementacije bude veća fleksibilnost u odnosu na radno vrijeme i plaćanje djelatnika javnih ustanova/institucija koje su angažirane na projektu ;
- od velike je važnosti pratiti učinkovitost financiranih projekata u odnosu na postignutu pozitivnu promjenu kod ciljanih skupina i šire zajednice. Sudionici su naglasili važnost redovnog praćenje provedbe učinkovitosti svih projekata financiranih kroz EU fondove;
- naglašena je važnost otvaranja mogućnosti da se kroz strukturne fondove financiraju i ulaganja u infrastrukturu i kapitalne investicije;
- u cilju unaprjeđenja postupka prijavljivanja i odobravanja projekata naglašena je važnost dobivanja konkretnih povratnih informacija od ugovornog tijela o razlozima odbijanja projekata za financiranje;
- udruge su se u dosadašnjoj provedbi projekata financiranih putem EU fondova susreli s vrlo zahtjevnom i često puta neučinkovitom administracijom i zahtjevima nametnutim od strane hrvatskih provedbenih agencija. Naglašena je važnost da se temeljem postojećeg negativnog iskustva uspostave učinkovitiji i manje administrativno zahtjevni sustavi praćenja provedbe projekata;
- vezano za kreditiranje udruza od strane banaka potaknuto je pitanje mogućnosti dobivanja drugih vrsta kredita kao što je kredit za likvidnost udruge.